

Tantárgy neve: Személyiséglélektan

Kredit:	Félévek száma:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
16	3	4/4/2	Előadás X Szeminárium X Gyakorlat X	Kollokvium X Gyakorlati jegy X

Tantárgy leírása:

A személyiséglélektan pszichometria része a tesztkonstruálás elméleti alapjaival és a személyiség mérésének gyakorlati kérdéseivel, azon belül részletesen a kérdőíves eljárások és az önjellemző technikák elemzésével és szerkesztési szabályaival foglalkozik. Hangsúlyt kap továbbá a tesztalkalmazás jogi és etikai kérdése, a diagnosztikai munka szakmai és erkölcsi követelményrendszerének az ismertetése is.

A Személyiséglélektan 1. általános célja egyrészt a személyiség tudományos megközelítéseinek (stratégiáinak, nézőpontjainak, perspektíváinak) bemutatása. A hangsúly e megközelítések egyikére, az egyéni (személyek közötti) különbségek tanulmányozására kerül. A hallgatók részletes bevezetést kapnak a személyiség leíró (faktorális) modelljeibe, diszpozicionális (vonás- és típus), illetve interacionista szemléletű elméleteibe, a személyiség alapidimenzióinak biológiai magyarázataiba, beleértve a modern viselkedésgenetikai és evolúciós pszichológiai elképzeléseket is.

A Személyiséglélektan 1. gyakorlat egyik feladata az egyéni különbségek leírásában használatos alapvető módszerek, eszközök és elemzési módok, bemutatása. Másik feladata pedig az egyéni különbségek témájában alapvető szakirodalom szemináriumi feldolgozása.

Továbbá, a személyiséglélektan 2. alaptémája a személyiség szerkezetére, kialakulására, fejlődésére, valamint egészséges és patológiás működésére vonatkozó személyiségelméletek összehasonlító elemzése. Két terület kap kiemelt hangsúlyt: 1. az én (ill. ego)- fejlődés és működés tárgykapcsolati, biológiai és kognitív megközelítése, 2. a kontroll- és önkontroll folyamatok jellegzetességei az egészséges vs. patológiás működésben.

A Személyiséglélektan 2. szemináriumon a személyiségpszichológia 2 előadás témáinak elmélyítése történik eredeti tanulmányok feldolgozásával, elsősorban a biológiai és kognitív elméletek köréből.

A személyiséglélektani műhelymunka a személyiségpszichológia és határterületein végzett empirikus munka. Célja az empirikus dolgozatok, szakdolgozatok elkészítésének - a dolgozat megszerkesztésének, a módszerválasztásának, az adatok felvételének és feldolgozásának, valamint az eredmények összegzésének gyakorlása.

Kötelező és ajánlott olvasmányok:

- Carver, C. S., Scheier, M. F.: Személyiségpszichológia. Osiris, Budapest, 1998.
- Horváth György: A modern tesztmodellek alkalmazása. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1997. 1-69. (A Pszichológia a gyakorlatban sorozat 50. kötete)
- Kulcsár Zsuzsanna: Az individuális különbségek problémái. Szemelvénygyűjtemény. Kézirat, 1993.
- Allport, G. W.: A személyiség alakulása. Gondolat, Bp., 1961/1980
- V. Komlósi A., Nagy J. (szerk.): Énelméletek. Személyiség és egészség. ELTE Eötvös Kiadó Bp., 2003
- Kulcsár Zs.: Korai személyiségfejlődés és énfunkciók Tankönyvkiadó, Bp. 33-55, 73-89, 333-359., 1992
- Kulcsár Zs, Szakács F. (szerk.), A differenciális pszichofiziológia alapjai. Egy. jegyzet, Tankönyvkiadó, 103-151. 1983.
- Matthews, G., Deary, I. J. A személyiségbeli különbségek genetikai és környezeti tényezői. Personality traits, 5. fejezet. Fordította: Székely Anna. Kézirat. 1998.
- Neisser, U.: Az önmagunkról való tudás öt válfaja. In. László J. (szerk) (1992) Válogatás a szociális megismerés szakirodalmából II. Tankönyvkiadó Bp. 173-204.o., 1992 [1988]
- Szakács F., Kulcsár Zs. (szerk.) Személyiséglélektani szöveggyűjtemény I. Alapelvek és méréselmélet. Egy. jegyzet, Tankönyvkiadó. 1982.
- Szirmák Zs., De Raad, B. Személyiségtaxonomía: a magyar nyelv személyleíró szókincse. Magyar Pszichológiai Szemle, L. (34), 39-65. 1994.